

Posudek diplomové práce Aleny Vobecké

Reklama a děti

(Ke kritické gramotnosti dětí na ZŠ)

Diplomová práce se zabývá problematikou působení reklamy na děti. Toto téma zasazuje do širšího kontextu, kterým je kritická gramotnost dětí. Otázky kritické – čtenářské gramotnosti jsou v popředí zájmu Mezinárodního programu pro hodnocení žáků (PISA). Protože k tomuto projektu se vztahují současné české vzdělávací programy, není třeba zdůrazňovat aktuálnost řešené problematiky.

Pokud se zaměříme na obsah diplomové práce, je patrné, že diplomantka do ní zahrнула všechna dílčí témata, jejichž syntézou dospějeme ke globálnímu pohledu na studium vztahu reklamy a dětí. Na práci je třeba ocenit, že celý text je zcela v souladu se zásadami pro vypracování práce a že se jimi řídí v plné míře.

Stanoveným cílem diplomového úkolu je přispět k odhalení toho, do jaké míry jsou děti schopny vnímat, recipovat a hodnotit reklamu. V souvislosti s touto formulací bych byla velmi ráda, kdyby diplomantka vysvětlila termíny *vnímání* a *recipování*, hlavně aby se pokusila formulovat jaký je mezi oběma vztah. Obdobně je tomu i u termínů *vnímatel* a *recipient*, např. na s. 25.

Diplomová práce má velmi jasnou a přehlednou strukturu. Postupně se diplomantka zabývá charakteristikou reklamy jako součástí masové komunikace, legislativními opatřeními, charakterizuje dětského adresáta; nejrozsáhlejší kapitolou je podrobný popis výzkumu. Zde je třeba ocenit jednotlivé fáze výzkumu, z jejichž posloupnosti je patrné, že se diplomantka důkladně obeznámila s přesnými pravidly, jimiž by se výzkumné práce měly řídit. Začíná charakteristikou dosavadních výzkumů, popisuje výzkumný problém, stanovuje hypotézy, výzkumný vzorek a použité výzkumné metody. Stěžejní částí této kapitoly je prezentace zjištění vztahujících se k hypotézám a shrnutí výsledků z hlediska jednotlivých hypotéz. Dále následují celkové závěry, k nimž A. Vobecká dospívá na základě potvrzení / vyvrácení jednotlivých hypotéz. Např. zjištění, že *proměnná školního hodnocení neprokázala determinující vliv na kognitivní schopnosti usnadňující recepci reklamního působení*, nás příliš nepřekvapuje, protože je obecně známo, že školní hodnocení nemusí korespondovat s kognitivními schopnostmi pokusných osob. Je ovšem zarážející, že se situace nemění ani v době, kdy je tendence nahrazovat přijímací řízení klasifikací na vysvědčení.

Literatura a prameny, z nichž autorka vycházela, vykazují velký počet položek, které dostatečně umožnily dospět k validním závěrům. V literatuře jsou kromě četných českých titulů obsaženy i mnohé zahraniční práce, které bývají často těžko dostupné. Kladem práce je také dodržení jednotné citační normy. Závěrečné části diplomové práce tvoří seznam grafů, příloh, z něhož považuji za klíčový doslovný přepis dotazníku. Domnívám se, že následující reklamy, v nichž se opakují ty, které jsou již součástí dotazníku, nebylo třeba uvádět.

Práce je zpracována velmi přehledně, graficky je na výši, autorka dokáže obratně stylizovat. Celý text je rovněž napsán bez pravopisných chyb, překlepy jsou velmi ojedinelé.

V mém hodnocení diplomové práce výrazně dominují pozitiva, nedostatky jsou jen zanedbatelné.

Přesto bych autorce položila několik dílčích otázek, které nejsou nijak závažné. Stejně je tomu s mými připomínkami.

O co se diplomantka opírá při tvrzení *posloupnosti respektující následnost, v jaké jsou schopnosti dětmi osvojovány?* (s. 6)

Trvá autorka na konstatování, že reklamní komunikace je převážně jednosměrná? Prosila bych vysvětlení. Domnívám se, že např. na s. 41 jsou doklady odporující tomuto konstatování.

Práce by zasloužila explicitní vysvětlení termínu *kritická gramotnost* a jeho vztahu ke *čtenářské gramotnosti*.

Některé otázky by se autorce podařilo snáze řešit, pokud by se opřela o odborné publikace zabývající se vývojové psychologií. Existuje řada domácích i zahraničních publikací, kterými by diplomantka mohla podložit svá zjištění, např.: pro děti jsou snáze identifikovatelné reklamy vizuální než auditivní. Byla bych ráda, kdyby diplomantka k těmto připomínkám ve své obhajobě zaujala explicitní stanovisko. Tyto připomínky ovšem nijak nesnižují hodnotu předložené práce.

Z textu je patrná erudice pisatelky, stejně jako její osobní zaujetí zvolenou tematikou. Velmi si cením, jak A. Vobecká pracuje s odbornou literaturou, jak na ni odkazuje v textu a jak koncipuje vlastní výzkum.

Vzhled k výše uvedeným faktorům se domnívám, že by některé části práce měly být publikovány. Práci považuji za velmi kvalitní podklad pro obhajobu a doporučuji ji hodnotit stupněm **výborně**.

V Praze 14. 1. 2006

PhDr. Jasňa Šlédrová, CSc.

